

MUZEUL JUDEȚEAN
„AURELIAN SACERDOȚEANU” VÂLCEA

BURIDAVA

XIV

Râmnicu Vâlcea
2020

MUZEUL JUDEȚEAN
„AURELIAN SACERDOȚEANU” VÂLCEA

BURIDAVA

Studii și materiale
XIV

Râmnicu Vâlcea
2020

Colegiul științific / Scientific Board:

Dr. Nikolaus Boroffka, *Deutsches Archäologisches Institut*, Berlin
Dr. Sabin Adrian Luca, *Brukenthal National Museum*, Sibiu
Dr. Cristian Schuster, *Vasile Pârvan Institute of Archaeology*, Bucharest
Dr. Silviu Purece, *Lucian Blaga University*, Sibiu

Colegiul de redacție / Editorial Board:

Dr. Claudiu Aurel Tulugea – redactor șef/chief editor
Dr. Ion Tuțulescu
Dr. Ionuț Dumitrescu
Dr. Carol Terteci
Elena Mitrana

Tehnoredactare / Computer editing: Carol Terteci

Coperta / Cover design: Carol Terteci, Marius Drăghicean

Traduceri / Translations: Ana Maria Tulugea

Responsabilitatea legală pentru conținutul științific al articolelor le revine în totalitate autorilor / The legal responsibility for the content of articles lies with the authors

Revista a fost acreditată de CNCS la categoria C (2012), cod CNCS: PN-II-ACRED-AR-2012-0172 / The Journal has been established by The National Research Council (CNCS) at C category (2012), code: PN-II-ACRED-AR-2012-0172

ISSN 0258-140X

MUZEUL JUDEȚEAN “AURELIAN SACERDOȚEANU” VÂLCEA

Adresa / Address: Calea lui Traian, nr.143, Râmnicu Vâlcea,
ROMÂNIA

Tel./fax: 004/ 0250 738121

E-mail: muzeuljudeteanvalcea@gmail.com

Tipar executat de / Printed by: PCPrint

www.pcprint.ro

Cuprins / Contents

Arheologie / Archaeology

Claudiu TULUGEA

Statuetă antropomorfă din os din colecțiile Muzeului Județean „Aurelian Sacerdoțeanu” Vâlcea //

Anthropomorphic bone statuette from the collections of the "Aurelian Sacerdoțeanu" History Museum of Vâlcea County

9

Ion TUȚULESCU, Carol TERTECI, Andrei HEROIU

Contribuții la sfârșitul epocii bronzului în nord-estul Olteniei. Așezarea de la Zătreni, punct La Peșceana //

Contributions to the End of the Bronze Age in Northeastern Oltenia

17

Cătălin BORANGIC

Pumnalul de tip sica de la Brăneț, Olt //

The sica-type dagger from Brăneț, Olt

61

Istorie / History

Dragoș-Ionuț ECATERINESCU

Istoria cărții vâlcene. Centrul de la Govora //

The History of Vâlcea Book. Govora Center

74

Sorin OANE

Țărănimea vâlceană în politica românească interbelică //

Valcea peasantry in Romanian Interwar Policy

92

Liliana BEU

Ștefan Drăghicescu – ostaș credincios al partidului național liberal și deputat al țăranilor //

Ștefan Drăghicescu – faithful soldier of the national liberal party and deputy of the peasants

121

Dan MOROIANU

Crucea Roșie Română între 1876-1947 //

The Romanian Red Cross between 1876-1947

142

Mioara BURLUȘEANU

Date despre minoritatea evreiască din Pitești //
Data about the Jewish minority in Pitești **153**

Rodica Gabriela HERBEL

Biserica de lemn din satul Cioponești, comuna Stănești //
The wooden church from Cioponești village, Stănești commune **161**

Sabin LUNGOI

Casa memorială „Elena Farago” //
„Elena Farago” Memorial House **170**

Ionuț SĂRARU

Conacul Bălceștilor – Arc peste timp (1828-1948) //
Bălceștilor Mansion – Arch over time (1828-1948) **179**

*Numismatică și Sigilografie / Numismatics and Sigilography***Valentin DOLFI**

Un antoninian din tezaurul de la Ioneștii Govorii, jud. Vâlcea //
One Antoninian from the hoard from Ioneștii Govorii, Vâlcea County **189**

Laurențiu-Ștefan SZEMKOVICS

Sigilii ale domnitorului Constantin Brâncoveanu (1688-1714) //
Seaux du souverain Constantin Brâncoveanu (1688-1714) **195**

*Artă / Art***Diana MIREA, Dragoș-Ionuț ECATERINESCU**

„Un zugrav” transilvănean în custodia Muzeului de Arheologie și Artă Religioasă „pr. Gheorghe I. Petre-Govora” //
„A painter” from Transylvania in the Custody of the Museum of Archeology and Religious Art “Priest Gheorghe I. Petre-Govora” **220**

Adela BARBU-MAIER

Mobilierul pirogravat și pictat de la Conacul Bălceștilor //
Pyrographed and painted furniture from Bălceștilor Mansion **226**

Etnografie / Ethnography

Ionuț-Gabriel DUMITRESCU

Vetre de civilizație românească. Țara Loviștei: patrimoniu și valorizare muzeală //

Hearts of Romanian civilization. Loviștei Country: heritage and museum enhancement

235

Oana Ștefana FLORESCU

Valori ale portului popular vâlcean //

Values of the Vâlcea Folk Costume

245

Alexandru ZAMFIR

Sărbători și obiceiuri de primăvară în Vâlcea //

Holidays and Spring Customs in Vâlcea

258

Restaurare-Conservare / Restoration-Conservation

Diana MIREA

Restaurarea Icoanei Maica Domnului cu Pruncul – Studiu de caz //

The Restoration of the Icon of the Mother of God with the Baby - Case study

263

Daniela BEU

Restaurarea unei ii din colecția Muzeul Satului Vâlcean //

The Restoration of a Romanian blouse from the collection of the Village Museum of Vâlcea

270

Rodica ROTARU

Protejarea patrimoniului muzeal – expoziția de bază a Muzeului de Artă „Casa Simian” //

The Protection of the Museum Heritage - Main Exhibition of Simian House Art Museum

275

Omagiu / Tribute

Claudiu TULUGEA

In Memoriam Petre Purcărescu //

In Memoriam Petre Purcărescu

281

Protejarea patrimoniului muzeal – expoziția de bază a Muzeului de Artă „Casa Simian”

Rodica Rotaru*

Keywords: *museum, heritage, microclimate, humidity, temperature, light, protection, cultural goods.*

Abstract: *The Protection of the Museum Heritage - Main Exhibition of Simian House Art Museum. By presenting this article, we try to highlight the effort of specialists in the field of cultural heritage conservation, as well as the completion of a real image of the work in museum laboratories. The Art Exhibition of Simian House highlights this, through the patrimony it hosts.*

Muzeul este instituția culturală a cărei activitate este concentrată pe constituirea, conservarea și restaurarea patrimoniului muzeal, precum și evidența, protejarea și dezvoltarea lui prin îmbogățirea de colecții în scopul cunoașterii și educării publicului¹.

Alături de aceste funcții de specialitate ale lui, funcția de constituire și dezvoltare a patrimoniului muzeal este o activitate esențială: fără colecții muzeul nu poate exista².

Conservarea constituie, deci, una din funcțiile de bază ale muzeului. Muzeologia modernă acordă o atenție deosebită conservării preventive a bunurilor muzeale. Ea este ansamblul activităților desfășurate permanent în scopul prevenirii acțiunii factorilor de degradare a bunurilor cultural-artistice. Este realizată de către conservatorii de colecții în scopul păstrării și protejării patrimoniului muzeal.

Termenul de patrimoniu este de origine latină și poartă semnificația de moștenire, de ansamblu de bunuri transmise și transmisibile ce reprezintă o mărturie și o expresie a valorilor, credințelor, tradițiilor, care au rezultat de-a lungul timpului din interacțiunea factorilor umani și cei naturali.

---

* **Rodica Rotaru**, conservator, Muzeul Județean *Aurelian Sacerdoțeanu* Vâlcea, e-mail: rrotaru16@yahoo.com.

¹ Popescu 2009, p. 1.

² Florescu 1998, p. 21.

Este un tezaur de bunuri, de informații. Acest ansamblu de bunuri este stabil dar nu și constant, el se dezvoltă continuu prin donații, achiziții etc.

Degradarea bunurilor culturale duce la o pierdere ireparabilă a patrimoniului muzeal, prelungirea existenței lor depinde de o echipă de specialiști, ce caută întotdeauna să asigure obiectului de artă condiții care să-i permită evitarea degradărilor.

A preveni degradarea patrimoniului muzeal³, respectiv a obiectelor muzeale, înseamnă să se găsească cele mai bune metode de conservare a lor astfel încât să nu fie supuse acțiunii distructive a unor factori biologici, fizico-chimici, umani etc. În acest sens, conservarea preventivă urmărește asigurarea unor condiții corespunzătoare de microclimat precum și cerințe privind activitatea de mânăuire, ambalat, transport, expunere, depozitare și transport a bunurilor muzeale.

Ea presupune o strânsă colaborare între specialiști. În spatele fiecărei expoziții, fie permanentă sau temporară, stă un volum apreciabil de muncă realizat de personalul de specialitate format din restauratori, conservatori, fizicieni, biologi care, pe lângă organizarea propriu-zisă a expozițiilor ce constă în tematică, modul de etalare al pieselor, trebuie să asigure permanent condițiile microclimatice optime de păstrare și protejare a patrimoniului muzeal conform Normelor de Conservare în vigoare.

Scopul acestui articol este acela de a face cunoscut publicului vizitator importanța și protejarea valorilor muzeale. Vom face referire la expoziția de bază a Muzeului de Artă Râmnicu Vâlcea *Casa Simian* care găzduiește un patrimoniu mixt, eterogen, compus din colecții de pictură de șevalet, mobilier, icoane, tapiserie, sculptură din piatră și bronz care prezintă o deosebită importanță prin unicitatea sa.

Majoritatea materialelor din care sunt realizate obiectele din expoziția de bază a Muzeului de Artă Casa Simian sunt supuse în permanență acțiunii factorilor de microclimat. Asigurarea stabilității microclimatice este una din cele mai importante condiții prevăzute în Normele de Conservare în vigoare.

Microclimatul este ansamblul condițiilor din spațiul de păstrare și expunere a bunurilor culturale muzeale (temperatură, umiditate, compoziția chimică a aerului etc).

Studiul microclimatului înseamnă analiza mediului ambiant alături de alți factori de degradare care acționează în timp asupra sănătății bunurilor culturale, ducând la modificarea obiectului expus,

---

³ Părășanu 2012, p. 328.

asupra căruia se poate interveni și optimiza pentru a se ajunge la o stabilitate ambientală.

În expoziția de bază a Casei Simian, mobilierul de lemn este pus în valoare în poziție funcțională. Sculptura (din bronz, piatră, marmură) se etalează pe suporturi confecționate special din material neutru, care să asigure o bună stabilitate. Modalitatea de expunere a picturii de șevalet și a icoanelor este simeza. Expunerea bunurilor muzeale din expoziție este foarte stabilă astfel încât acestea să nu fie tensionate, deoarece atât contextul cât și poziția de expunere au o influență hotărâtoare asupra stării de sănătate a lor. Pentru realizarea expoziției s-au folosit lucrări din colecția muzeului, reprezentative pentru arta plastică românească modernă și contemporană.

Dacă în depozitele muzeale bunurile culturale se află în stare de repaus, ferite de praf, lumină, în expozițiile de bază și temporare ele devin mai vulnerabile⁴. Spațiile pentru expunere sunt sănătoase, curate, aceasta însemnând lipsa oricăror dăunători biologici, lipsa umidității ascensionale, precum și a infiltrațiilor⁵.

Valorile parametrilor microclimatici (T și UR) sunt monitorizate cu ajutorul aparatelor de măsură și control din dotarea instituției; acestea sunt amplasate în fiecare sală de expoziție. Dezumidificatoarele și umidificatoarele sunt acționate și puse în funcțiune atunci când valorile UR scad sau cresc peste valorile normale. Ele asigură un microclimat corespunzător păstrării obiectelor muzeale.

Importanța instalațiilor (căldură, energie) este de ordin primordial. În expoziție, instalația de energie poate provoca un incendiu iar instalațiile de căldură, inundații. În acest sens, instituția noastră are contracte de colaborare cu firme specializate care periodic urmăresc și verifică buna funcționare a acestora. Instalațiile de încălzire din sălile expoziționale sunt prevăzute cu robinete reglabile menite să asigure o temperatură de păstrare a unui ambient corespunzător și anume o temperatură T de 18 grade Celsius și o umiditate UR de 50%.

Pentru verificarea valorilor intensității luminoase în expoziția de bază a Muzeului de Artă se folosește luxmetrul. Ca și alte condiții de ambient (microclimat), valorile acceptabile de iluminat sunt clar stabilite.

---

⁴ Mirea, Rotaru 2018, p. 263.

⁵ Părăușanu 2012, p. 334.

Lumina poate fi un factor de degradare datorită energiei de activare care acționează asupra bunurilor muzeale⁶. În expoziție se recomandă iluminatul incandescent care are un grad mai mic de nocivitate în comparație cu celelalte două tipuri de lumină și anume: lumină naturală și fluorescentă⁷.

Geamurile sunt prevăzute cu stori pentru protejarea obiectelor împotriva acțiunii distructive a luminii naturale (razele soarelui sunt foarte bogate în radiații ultraviolete).

Întreg personalul angajat în muzee și colecții contribuie prin activitatea sa la protejarea patrimoniului muzeal. Plecând de la premiza că aceste condiții de microclimat menționate mai sus sunt respectate, patrimoniul cultural va rezista în timp și va încânta publicul vizitator. Ca persoană care face parte din echipa care ajută la păstrarea și protejarea patrimoniului muzeal, consider că expoziția Casei Simian îndeplinește condițiile de păstrare și protejare mai sus menționate și invită trecătorul la o călătorie în timp printre elemente stilistice, gotice, renașcentiste⁸, precum și la admirarea și contemplarea patrimoniului muzeal care de-a lungul anilor s-a îmbogățit considerabil.

“Protejarea patrimoniului cultural național, grija pentru fiecare obiect de artă, monument istoric ca și pentru întregul complex al tradițiilor strămoșești este o îndatorire a fiecărui membru al societății. Patrimoniul cultural cu componentele sale, oricare ar fi domeniul din care provin obiectele ce îl compun, caracterizează prin alte trăsături și anume unitate și unicitate, ceea ce îl face de neînlocuit”⁹.

---

⁶ Moldoveanu 2009, p. 31-38.

⁷ Popescu, p. 3.

⁸ Pliant Regio.

⁹ Darida 2018, p. 8.

BIBLIOGRAFIE

Darida 2018 – Ioan Darida, *Conservarea preventivă*, în Caietele restaurării, București, 2018, p. 6-9.

Florescu 1998 – Radu Florescu, *Bazele muzeologiei* (curs prescurtat), București, 1982.

Legea Nr. 182/2000 – Legea privind protejarea patrimoniului cultural național mobil.

Mirea, Rotaru 2018 – Mirea Diana, Rotaru Rodica, *Proiect de depozit sculptură. Depozitarea – o metodă de protejare a patrimoniului muzeal*, în Buridava, studii și materiale XIII, Rm. Vâlcea, 2018, p. 262-267.

Moldoveanu 2009 – Aurel Moldoveanu, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale*, București, 2009.

Părăușanu 2012 – Ovidiu Părăușanu, *Măsuri de conservare și protejare a exponatelor din spațiile expoziționale ale Muzeului de Istorie a județului Vâlcea*, în Buridava, studii și materiale, X, Rm. Vâlcea, 2012, p. 327-339.

Popescu – Iuliana Popescu, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale artistice. Măsuri pentru reducerea efectelor negative ale acțiunii factorilor de microclimat* (note de curs).

Turcu – Mioara Turcu, *Conservarea pieselor de muzeu* (note de curs).

Muzeul de Artă Rm. Vâlcea. Casa Simian

Detaliu interior expoziție permanentă

Termohigrometru

Dezumidificator